

Fotogenický Kuželov

Nejděle fungující a nejčastěji fotografovanou mlynářskou expozici najdou turisté a milovníci památek na Hodonínsku, v rázovité dědině Kuželov u Hrubé Vrbky. Podle dobových záznamů se na stavbu tohoto mlýna v roce 1842 spotřebovaly tři stovky koňských fůr kamene. Po druhé světové válce mlýn typického tvaru useknutého kužele chátral, naposled byl spuštěn při dožínkách roku 1964. O devět let později však specialisté brněnského Technického muzea zprovoznilo strojní zařízení a v sousední chalupě následně vybudovali expozici horníáckého bydlení. Od té doby zde od dubna do října o sobotách a nedělích, kdy je mlýn otevřen, průvodce vítá tisíce turistů.

Návštěvu Kuželova můžete spojit třeba s pohledem na jihovýchod Moravy z nové vy-

hlídky na vysílači ve Tvarožné Lhotě-Travičné a s prohlídkou tamního muzea oskoroší (druh ovocného stromu). Příjemná je i plavba na hausbótech po Baťově kanále, který vede mezi Otrokovicemi a slovenskou Skalici (resp. Sudoměřicemi).

Dřevěný větrný mlýn z dvacátých let 19. století zpřístupnilo veřejnosti jako technickou expozici Muzeum Kroměřížska ve Velkých Těšanech. Přesněji řečeno, není to úplně původní mlýn, ale jeho následovník z roku 1890. Tehdy totiž první stavbu vyvrátila a zcela zničila větrná smršť. Po popravě posledního zdejšího mlynáře Františka Pátera nacisty v roce 1944 za spolupráci s partyzány mlýn chátral. Až místní tesař, najatý kroměřížským muzeem, ho v sedmdesátých letech uvedl do funkčního stavu. A potomci Páterů, bydlící v sousedství, dnes na požádání provedou zájemce objektem vždy ve všední dny v podvečer a o víkendech celý den.

Při cestě do Velkých Těšan snad ani nejde minout samotnou Kroměříž. Centrum města, kam byl dokonce v roce 1848 přeložen ústavodárný říšský sněm rakouské monarchie, je chráněno jako památková rezervace UNESCO. Za návštěvu určitě stojí dvě cenné zahrady – Podzámecká a Květná, ale i samotný Arcibiskupský zámek s galerií, kde mimo jiné uvidíte jeden z nejvýznamnějších obrazů v Česku: Tizianův Apollo trestá Marsya.

Poněkud jiný osud než velkotěšanský mlýn měl dřevěný objekt v Bořenovicích u Holešova. Když kroměřížští muzejníci viděli, jak je zchátralý (od války se o něj nikdo nestaral), nechali jeho torzo převézt do postupně budovaného skanzenu lidových staveb v Rymicích. Návštěva znovupostaveného mlýna je tam součástí prohlídky celého areálu (od dubna do října denně kromě pondělí).

Na Opavsku vznikla vůbec první mlynářská expozice už v šedesátých letech minulého století v takzvaném beraním mlýně v Cholticích u Litultovic, navíc je doplněná o výstavu o sekerářství. V 80. a 90. letech ale bylo možné mlýn obdivovat pouze zvenčí. Nedávno však získal stálého průvodce, jehož zastihnete na adrese Choltice 137.

FOTO: PAVEL GEJDOS

Mlýn ve Štípe získali zpět původní mlynáři. Turisté ale svým objektem rádi provedou.

FOTO: IVO GOLDBACH

Unikátní Halladayova turbína je specialitou v Ruprechtově u Vyškova (nahore).

Mlýn se zachovaným stavením v Kuželově u Hrubé Vrbky

Padl po výstřelech z děla

Zděný takzvaný Kovářův mlýn z roku 1858 objevíte v Kostelci-Štípe na Zlínsku. Památka se v restituci vrátila z držení zlínského muzea potomkům Kovářů, kteří zájemce na požádání rádi provedou malým rodinným technickým muzeem a vysvětlí, jak soukolí mlýna pracují.

Takřka v sousedství zve ke zhlédnutí rozsáhlá zřícenina hradu Lukova s naučnou historickou stezkou i zámek v Lešné, který po středověku upadající lukovský hrad nahradil. V interiérech zámku s bohatou řezbářskou výzdobou uvidíte sbírky porcelánu, stříbra, obrazů, nábytku, antických vykopávek a předmětů z Orientu. V zámeckém par-